

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
HENRIKA SAUGMANDSGAARDA ØE
přednesené dne 8. července 2021¹

Věc C-337/20

**DM,
LR
proti**

Caisse régionale de Crédit agricole mutuel (CRCAM) – Alpes-Provence

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Cour de cassation (Kasační soud, Francie)]

„Řízení o předběžné otázce – Sbližování právních předpisů – Směrnice 2007/64/ES – Platební služby na vnitřním trhu – Články 58 až 60 – Práva a povinnosti uživatelů platebních služeb a poskytovatelů platebních služeb – Pojmy ‚úplná harmonizace‘ a ‚vyčerpávající harmonizace‘ – Oznámení neautorizovaných platebních transakcí mimo lhůtu – Odpovědnost poskytovatele platebních služeb vůči uživateli platebních služeb řídicí se pouze směrnicí 2007/64/ES – Odpovědnost poskytovatele platebních služeb vůči třetí osobě, jako je ručitel – Oblast působnosti směrnice 2007/64/ES – Uplatnění režimu odpovědnosti stanoveného vnitrostátním právem“

I. Úvod

1. Nyní projednávaná věc se týká výkladu směrnice 2007/64/ES v oblasti platebních služeb², konkrétně její působnosti.
2. Tato směrnice upravuje platební transakce mezi poskytovatelem platebních služeb, jako je bankovní instituce, a uživatelem těchto služeb, jímž může být jednotlivec nebo podnik.
3. Ve věci, o kterou jde v původním řízení, je poskytovatel platebních služeb rovněž věřitelem uživatele, který má proto postavení dlužníka. Otázky položené Cour de cassation (Kasační soud, Francie) směřují ke zjištění, zda jsou ustanovení směrnice 2007/64 plně harmonizována, takže členské státy nemají žádný rozhodovací prostor, pokud jde o odpovědnost účastníků platební transakce, a zda se tato ustanovení dotýkají vztahu mezi ručitelem, který zajišťuje dluh dlužníka vůči věřiteli, a tímto věřitelem.

¹ – Původní jazyk: francouzština.

² – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES (Úř. věst. 2007, L 319, s. 1).

4. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla podána v rámci sporu mezi DM, jednatelkou společnosti Groupe Centrale Automobiles SARL (dále jen „společnost GCA“), a LR, ručitelem této společnosti, na straně jedné a úvěrovou institucí caisse régionale de Crédit agricole mutuel (CRCAM) Alpes-Provence (dále jen „banka“) na straně druhé. Stěžovatelé v řízení o kasačním opravném prostředku tvrdí, že ač s ohledem na ustanovení směrnice 2007/64 společnost v postavení dlužníka z důvodu prekluze nemůže uplatnit odpovědnost úvěrové instituce, která provedla platební transakce, jež tato společnost neautorizovala, tato směrnice nebrání tomu, aby se ručitel z důvodu týchž skutečností dovolával odpovědnosti této instituce, umožňuje-li to vnitrostátní právo.

5. Na závěr své analýzy navrhu, aby Soudní dvůr rozhodl, že směrnice 2007/64 upravuje smluvní závazky a odpovědnost uživatele platebních služeb a jeho poskytovatele platebních služeb úplně, avšak že neupravuje vztahy mezi ručitelem a poskytovatelem platebních služeb. Tato směrnice zejména nebrání tomu, aby ručitel uplatnil odpovědnost tohoto poskytovatele, umožňuje-li to vnitrostátní právo v případě nedbalosti, které se tento poskytovatel ve vztahu k uživateli platebních služeb dopustí tím, že provede jím neautorizovanou platební transakci, i když tento uživatel služeb sám s ohledem na tuto směrnici již nemůže uplatnit odpovědnost svého poskytovatele.

II. Právní rámec

A. *Unijní právo*

6. Podle bodů 4, 31 a 47 odůvodnění směrnice 2007/64 platí, že:

„(4) Bez ohledu na to, zda jsou dané služby slučitelné se systémem vyplývajícím z iniciativy finančního sektoru ve prospěch jednotného prostoru plateb v eurech je [...] nezbytně nutné stanovit moderní a soudržný právní rámec pro platební služby na úrovni Společenství, který je neutrální, a tím zajistit rovné podmínky pro všechny platební systémy s cílem zachovat možnost volby spotřebitele, což by mělo znamenat významný krok vpřed z hlediska nákladů pro spotřebitele, bezpečnosti a efektivnosti ve srovnání se současnými vnitrostátními systémy.

[...]

(31) V zájmu snížení rizik a důsledků neautorizovaných nebo nesprávně provedených platebních transakcí by uživatel platebních služeb měl poskytovatele platebních služeb co nejdříve informovat o veškerých sporech týkajících se údajně neautorizovaných nebo nesprávně provedených platebních transakcí za předpokladu, že poskytovatel platebních služeb splnil své informační povinnosti podle této směrnice. Pokud uživatel platebních služeb dodrží lhůtu pro oznámení, měl by mít možnost uplatnit svá práva během promlčecích lhůt podle vnitrostátních právních předpisů. Touto směrnicí by nemělo být dotčeno uplatňování dalších práv ve vztazích mezi uživateli platebních služeb a poskytovateli platebních služeb.

[...]

(47) Poskytovatel platebních služeb plátce by měl nést odpovědnost za správné provedení platby, mimo jiné zejména odpovědnost za celou částku platební transakce a lhůtu pro její provedení, jakož i plnou odpovědnost za jakékoli selhání dalších stran v platebním řetězci až po účet příjemce. V důsledku této odpovědnosti by poskytovatel platebních služeb plátce měl v případě, že poskytovateli platebních služeb příjemce nebyla připsána částka v plné výši, opravit příslušnou platební transakci nebo vrátit bez zbytečného odkladu příslušnou částku transakce plátci, aniž jsou dotčeny jakékoli jiné nároky, které lze uplatnit v souladu s vnitrostátním právem. Tato směrnice by se měla týkat pouze smluvních závazků a odpovědnosti mezi uživatelem platebních služeb a poskytovatelem platebních služeb. [...]“

7. Článek 4 této směrnice stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

7) ‚plátcem‘ fyzická nebo právnická osoba, která je majitelem platebního účtu a umožní platební příkaz z daného platebního účtu, nebo v případě neexistence platebního účtu fyzická nebo právnická osoba, která dá platební příkaz;

[...]

10) ‚uživatelem platebních služeb‘ fyzická nebo právnická osoba, která využívá platební službu jakožto plátce, příjemce nebo obojí;

[...]“

8. Článek 51 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:

„Není-li uživatel platebních služeb spotřebitelem, mohou se strany dohodnout, že čl. 52 odst. 1, čl. 54 odst. 3 a články 59, 61, 62, 63, 66 a 75 se zcela nebo zčásti nepoužijí. Strany se rovněž mohou dohodnout na odlišné lhůtě, než stanoví článek 58.“

9. Podle článku 58 téže směrnice platí, že:

„Uživatel platebních služeb získá od poskytovatele platebních služeb nápravu pouze v případě, že svému poskytovateli platebních služeb neprodleně po zjištění a nejpozději do třinácti měsíců ode dne odepsání částky z účtu oznámí všechny neautorizované nebo nesprávně provedené platební transakce vedoucí ke vzniku nároku, včetně nároku podle článku 75; to neplatí v případě, kdy poskytovatel platebních služeb, kde to připadalo v úvahu, neposkytl nebo nezpřístupnil informace o dané platební transakci v souladu s hlavou III.“

10. Článek 59 odst. 1 směrnice 2007/64 zní takto:

„Členské státy vyžadují, aby v případě, že uživatel platebních služeb popírá, že provedenou platební transakci autorizoval, nebo tvrdí, že platební transakce nebyla provedena správně, musel jeho poskytovatel platebních služeb poskytnout důkaz, že platební transakce byla ověřena, přesně zaznamenána, zanesena do účetnictví a že nebyla ovlivněna selháním techniky nebo jinou chybou.“

11. Článek 60 této směrnice stanoví:

„1. Aniž je dotčen článek 58, členské státy zajistí, aby v případě neautorizované platební transakce poskytovatel platebních služeb plátce okamžitě vrátil plátcí částku ve výši neautorizované platební transakce a tam, kde to připadá v úvahu, platební účet, z něhož byla částka odepsána, obnovil do stavu, v jakém by byl, kdyby k neautorizované platební transakci nedošlo.

2. Další finanční náhrada může být stanovena v souladu s právními předpisy, které se vztahují na smlouvu uzavřenou mezi plátcem a jeho poskytovatelem platebních služeb.“

12. Článek 75 odst. 1 první a druhý pododstavec uvedené směrnice stanoví:

„Je-li platební příkaz předložen plátcem, pak aniž jsou dotčeny článek 58, čl. 74 odst. 2 a 3 a článek 78, nese jeho poskytovatel platebních služeb vůči němu odpovědnost za správné provedení platební transakce, ledaže by mohl plátcí, a tam, kde je to podstatné, i poskytovateli platebních služeb příjemce, prokázat, že poskytovatel platebních služeb příjemce částku platební transakce obdržel v souladu s čl. 69 odst. 1; v takovém případě nese poskytovatel platebních služeb příjemce vůči příjemci odpovědnost za správné provedení platební transakce.

Pokud nese odpovědnost podle prvního pododstavce poskytovatel platebních služeb plátce, vrátí bez zbytečného odkladu částku neprovedené nebo nesprávně provedené platební transakce plátcí a uvede, kde to přichází v úvahu, platební účet, z něhož byla částka odepsána, do stavu, v jakém byl, kdyby k nesprávně provedené platební transakci nedošlo.“

13. Článek 86 odst. 1 téže směrnice stanoví:

„Pokud tato směrnice obsahuje harmonizovaná ustanovení, nesmí členské státy zachovávat ani zavádět jiná ustanovení než ustanovení této směrnice; tím nejsou dotčeny čl. 30 odst. 2, článek 33, čl. 34 odst. 2, čl. 45 odst. 6, čl. 47 odst. 3, čl. 48 odst. 3, čl. 51 odst. 2, čl. 52 odst. 3, čl. 53 odst. 2, čl. 61 odst. 3 a články 72 a 88.“

14. Směrnice 2007/64 byla nahrazena směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, o změně směrnic 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a o zrušení směrnice [2007/64]³.

15. Článek 71 odst. 1, čl. 72 odst. 1 první pododstavec, čl. 73 odst. 1, čl. 89 odst. 1 a čl. 107 odst. 1 směrnice 2015/2366 odpovídají v uvedeném pořadí a v podstatě článku 58, čl. 59 odst. 1, článku 60, čl. 75 odst. 1 prvnímu a druhému pododstavci a čl. 86 odst. 1 směrnice 2007/64⁴.

B. Francouzské právo

16. Ustanovení směrnice 2007/64, jak byla provedena do francouzského práva, jsou obsažena v code monétaire et financier (měnový a finanční zákoník), ve znění ordonnance no 2009-866, du 15 juillet 2009, relative aux conditions régissant la fourniture de services de paiement et portant création des établissements de paiement (nařízení č. 2009-866 ze dne 15. července 2009 o podmínkách, jimiž se řídí poskytování platebních služeb, a o zřizování platebních institucí) (JORF ze dne 16. července 2009, text č. 13) (dál jen „měnový a finanční zákoník“).

³ – Úř. věst. 2015, L 337, s. 35.

⁴ – Zdůrazňuji, že mezi stranami však není sporu o tom, že nyní projednávaná věc nespadá do časové působnosti směrnice 2015/2366.

17. Článek L. 133-18 měnového a finančního zákoníku, kterým byl proveden článek 60 směrnice 2007/64, stanoví:

„V případě neautorizované platební transakce, která byla uživatelem oznámena za podmínek stanovených v článku L. 133-24, poskytovatel platebních služeb plátce okamžitě vrátí plátcovi částku ve výši neautorizované platební transakce a tam, kde to připadá v úvahu, platební účet, z něhož byla částka odepsána, obnoví do stavu, v jakém by byl, kdyby k neautorizované platební transakci nedošlo.

Plátce a jeho poskytovatel platebních služeb se mohou smluvně dohodnout na další náhradě.“

18. Článkem L. 133-23 měnového a finančního zákoníku byl proveden článek 59 směrnice 2007/64.

19. Článek L. 133-24 měnového a finančního zákoníku, kterým byl proveden článek 58 směrnice 2007/64, zní takto:

„Uživatel platebních služeb svému poskytovateli platebních služeb oznámí neautorizovanou či nesprávně provedenou platební transakci neprodleně a nejpozději v prekluzivní lhůtě třinácti měsíců ode dne odepsání částky z účtu; to neplatí v případě, kdy mu poskytovatel platebních služeb neposkytl nebo nezpřístupnil informace o dané platební transakci v souladu s kapitolou IV hlavou 1 knihy III.

S výjimkou případů, kdy je uživatelem fyzická osoba jednající mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání, se mohou strany rozhodnout, že se od ustanovení tohoto článku odchýlí.“

20. Podle článku 1147 code civil (občanský zákoník) platí, že:

„Dlužníkovi se, je-li to na místě, uloží povinnost k náhradě újmy buď z důvodu nesplnění závazku, nebo z důvodu prodlení s jeho splněním, neprokáže-li, že nesplnění bylo způsobeno cizí příčinou, kterou mu nelze přičítat, a současně, nejedná-li ve zlé víře.“

21. Článek 2313 code civil (občanský zákoník) stanoví:

„Ručitel může vůči věřiteli uplatnit všechny námitky, které přísluší hlavnímu dlužníkovi a které jsou s dluhem nedílně spjaté.

Nemůže však uplatnit námitky, které mají ve vztahu k dlužníkovi ryze osobní povahu.“

III. Spor v původním řízení, předběžné otázky a řízení před Soudním dvorem

22. Dne 22. prosince 2008 poskytla banka společnosti GCA kontokorentní úvěr, zajištěný solidárním ručením ze strany LR.

23. Poté, co tento úvěr vypověděla, vyzvala banka LR jako ručitele k zaplacení. LR tvrdil, že se banka tím, že bez autorizace provedla převody ve prospěch třetích osob, dopustila pochybení a částka odpovídající těmto převodům by měla být od částek, které po ní banka požaduje, odečtena.

24. S odkazem na článek L. 133-24 měnového a finančního zákoníku, který provádí článek 58 směrnice 2007/64, měl cour d'appel d'Aix-en-Provence (odvolací soud v Aix-en-Provence, Francie) za to, že námitky LR jsou nepřípustné, jelikož před uplatněním těchto námitek uplynula třináctiměsíční lhůta ke zpochybnění sporných převodů stanovená v tomto ustanovení, a že jsou tyto námitky dotčeny prekluzí.

25. V rámci kasačního opravného prostředku podaného ke Cour de cassation (Kasační soud) LR a DM, jednatelka společnosti GCA, uznávají, že tato třináctiměsíční lhůta uplynula. Tvrdí nicméně, že uvedené ustanovení měnového a finančního zákoníku nebrání tomu, aby banka v případě, že nesplní svou povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, nesla obecnou odpovědnost stanovenou v článku 1147 code civil (občanský zákoník).

26. Podle LR a DM přitom okolnost, že banka provedla dotčené převody bez autorizace ze strany společnosti GCA, zakládá porušení smlouvy, které musí být napraveno na základě článku 1147 občanského zákoníku.

27. Předkládající soud upřesňuje, že podle vnitrostátního práva může ručitel uplatnit vůči věřiteli všechny námitky, které přísluší hlavnímu dlužníkovi a které jsou s dluhem nedílně spjaty, a to zejména náhradu za to, co věřitel dluží hlavnímu dlužníkovi. Tento soud doplňuje, že toto pravidlo se může uplatnit, dopustil-li se věřitel vůči hlavnímu dlužníkovi pochybení, které zakládá jeho občanskoprávní odpovědnost, a zavazuje jej proto zaplatit uvedenému hlavnímu dlužníkovi náhradu škody jako nápravu za újmu, která mu vznikla.

28. Uvedený soud zdůrazňuje i to, že na základě článku 1147 code civil (občanský zákoník) platí, že nesplnění smluvního závazku, které tomu, kdo je za závazku oprávněn, způsobilo újmu, zavazuje toho, kdo je ze závazku povinen, aby za ni odpovídal.

29. Předkládající soud si však klade otázku, zda se ručitel může opírat o obecná pravidla o smluvní odpovědnosti, a to vzhledem k pravidlům o odpovědnosti stanoveným ve směrnici 2007/64 a provedeným do měnového a finančního zákoníku.

30. Za těchto okolností se Cour de cassation (Kasační soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Musí být článek 58 směrnice 2007/64 [...] vykládán v tom smyslu, že pro neautorizované nebo nesprávně provedené platební transakce zavádí režim odpovědnosti poskytovatele platebních služeb, který vylučuje jakoukoli žalobu na náhradu škody v rámci obecné občanskoprávní odpovědnosti založenou z důvodu těchto skutečností na tom, že tento poskytovatel nesplnil povinnosti uložené vnitrostátním právem, a to zejména v případě, kdy uživatel platebních služeb neoznámil poskytovateli platebních služeb neautorizovanou či nesprávně provedenou platební transakci do třinácti měsíců ode dne odepsání částky z účtu?
- 2) V případě kladné odpovědi na první otázku brání též článek tomu, aby se ručitel uživatele platebních služeb za účelem zpochybnění výše zaručeného dluhu dovolával z důvodu těchto skutečností obecné občanskoprávní odpovědnosti poskytovatele platebních služeb, v jehož prospěch bylo ručení ujednáno?“

31. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ze dne 16. července 2020 byla zapsána do rejstříku kanceláře Soudního dvora dne 23. července 2020.

32. Francouzská, česká a italská vláda a také Evropská komise předložily písemná vyjádření a rovněž písemně odpověděly na otázky položené Soudním dvorem dne 8. března 2021.

IV. Analýza

33. Svou žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce předkládající soud žádá Soudní dvůr, aby objasnil vztah mezi režimem odpovědnosti poskytovatele platebních služeb zavedeným články 58 až 60 směrnice 2007/64 a režimem obecné občanskoprávní odpovědnosti stanoveným ve vnitrostátním právu. Konkrétně se předkládající soud snaží v podstatě zjistit, zaprvé zda článek 60 směrnice 2007/64 ve spojení s články 58 a 59 této směrnice brání jakékoli žalobě na náhradu škody proti poskytovateli platebních služeb založené na režimu obecné smluvní odpovědnosti, a to zejména v případě, že uplynula prekluzivní lhůta k oznámení neautorizované transakce⁵ (první předběžná otázka), a zadruhé zda je tomu stejně v případě, že takovou žalobu na náhradu škody podá třetí osoba, a to ručitel uživatele služeb (druhá předběžná otázka).

34. Za účelem odpovědi předkládajícímu soudu považuji za užitečné vysvětlit režim odpovědnosti zavedený směrnicí 2007/64, a to zejména jejími články 58 až 60, a určit, zda se může uplatnit souběžný režim odpovědnosti, a následně zkoumat, zda taková třetí osoba, jako je ručitel uživatele služby, může na základě tohoto souběžného režimu volně uplatňovat odpovědnost poskytovatele platebních služeb.

A. K režimu odpovědnosti poskytovatele platebních služeb, jak je zaveden směrnicí 2007/64 (první předběžná otázka)

35. Svou první předběžnou otázkou se předkládající soud snaží v podstatě zjistit, zda režim odpovědnosti poskytovatele platebních služeb zavedený směrnicí 2007/64 v případě neautorizované platební transakce vylučuje jakoukoli žalobu na náhradu škody v rámci obecné občanskoprávní odpovědnosti založenou z důvodu týchž skutečností na tom, že tento poskytovatel nesplnil povinnosti, které mu ukládá vnitrostátní právo.

36. Zatímco francouzská a česká vláda a také Komise mají podpůrně za to, že tento režim odpovědnosti zavedený směrnicí 2007/64 neumožňuje uplatnit na tytéž transakce režim obecné smluvní odpovědnosti, italská vláda se naopak domnívá, že oba režimy odpovědnosti vedle sebe mohou existovat.

37. Na základě analýzy vycházející ze znění článků 58 a 60 směrnice 2007/64 a z kontextu těchto ustanovení a také ve světle cílů této směrnice⁶ jsem toho názoru, že režim odpovědnosti poskytovatele platebních služeb vůči uživateli platebních služeb v případě neautorizované transakce, stanovený uvedenou směrnicí, je plně harmonizován, takže tento režim vylučuje jakoukoli souběžný režim odpovědnosti.

⁵ – Zdůrazňuji, že ač předkládající soud ve svých otázkách zmiňuje jak neautorizované, tak nesprávně provedené transakce, věc v původním řízení se týká neautorizované transakce. Třebaže analyzuji podle potřeby ustanovení směrnice 2007/64 týkající se obou typů transakcí, navrhuji tedy, aby Soudní dvůr odpověděl na otázky položené pouze, pokud jde o neautorizované transakce.

⁶ – Viz zejména rozsudek ze dne 11. dubna 2019, Mediterranean Shipping Company (Portugal) – Agentes de Navegação (C-295/18, EU:C:2019:320, bod 36).

38. Pokud jde předně o *znění* článků 58 a 60 směrnice 2007/64, konstatuji, že článek 58 zavádí obecnou povinnost oznámit každou neautorizovanou nebo nesprávně provedenou transakci, takže uživatel služeb dosáhne nápravy neautorizované nebo nesprávně provedené transakce pouze tehdy, oznámil-li takovou transakci svému poskytovateli služeb, přičemž k tomuto oznámení musí dojít nejpozději do třinácti měsíců ode dne odepsání příslušné částky z účtu.

39. Článek 60 této směrnice se týká specificky odpovědnosti poskytovatele služeb v případě neautorizované transakce⁷. Článek 60 odst. 1 stanoví, že, *aniž je dotčen článek 58*, členské státy zajistí, aby poskytovatel platebních služeb plátce okamžitě vrátil plátcovi částku ve výši neautorizované platební transakce.

40. Výraz „aniž je dotčen článek 58“, uvedený v článku 60 směrnice 2007/64, znamená, že článek 58 této směrnice nesmí být porušen. Z toho podle mého názoru plyne, že vznik odpovědnosti poskytovatele je v případě neautorizované transakce podmíněn dodržáním postupu oznámení ze strany uživatele služeb, stanoveného v článku 58 uvedené směrnice, k němuž musí dojít nejpozději do třinácti měsíců ode dne odepsání částky z účtu.

41. Z bodu 31 odůvodnění směrnice 2007/64 vyplývá, že se skutečně jedná o podmínku, když uvádí, že *pokud* uživatel platebních služeb dodrží lhůtu pro oznámení, měl by mít možnost uplatnit svá práva související s tím, že platba měla neautorizovanou povahu.

42. Společný výklad těchto ustanovení tak vede k závěru, že uživatel služeb, který svému poskytovateli služeb neoznámil neoprávněnou transakci do třinácti měsíců následujících po dni odepsání příslušné částky z účtu, nemůže uplatňovat odpovědnost tohoto poskytovatele⁸, a to ani na základě obecných ustanovení, a nemůže tedy dosáhnout vrácení této neautorizované transakce⁹.

43. Tento výklad je podpořen zkoumáním *kontextu* těchto ustanovení, a to včetně jejich „vnějšího“ kontextu, tj. přípravných prací, na straně jedné a jejich „vnitřního“ nebo systematického kontextu, jinak řečeno jejich interakce s ostatními ustanoveními směrnice 2007/64 posuzované jako celek¹⁰, na straně druhé.

44. Z *přípravných prací* zaprvé plyne, že původní návrh směrnice Komise¹¹ neukládal uživateli služeb maximální lhůtu pro oznámení neautorizované transakce, podobně jako je tomu v případě lhůty uvedené v článku 58 směrnice 2007/64. Bylo pouze stanoveno, že plátce *neprodleně* informuje svého poskytovatele platebních služeb, dozví-li se o takové neautorizované transakci, chybě nebo jiné nesrovnalosti. Jde-li o článek o odpovědnosti poskytovatele platebních služeb, který odpovídá článku 60 této směrnice, ten na tuto oznamovací povinnost neodkazoval.

⁷ – Jde-li o odpovědnost poskytovatele služeb v případě nesprávně provedené nebo neprovedené transakce, ta je obsažena v článku 75 směrnice 2007/64.

⁸ – Tato lhůta se uplatní, ledaže poskytovatel platebních služeb požadované informace neposkytl nebo nezpřístupnil. Viz článek 58 *in fine* směrnice 2007/64 a body 83 až 85 tohoto stanoviska.

⁹ – Opačný výklad, jak ho navrhuje italská vláda, nemůže podle mého názoru obstát. Podle této vlády s sebou působnost článků 58 a 60 směrnice 2007/64 nese, že na jedné straně existuje režim opravy platební transakce (v jehož rámci je relevantní pouze třináctiměsíční lhůta) a na straně druhé režim obecné odpovědnosti poskytovatele služeb za neautorizovanou transakci (bez časového omezení), které se uplatňují jako vzájemně doplňující.

¹⁰ – O kontextuálním výkladu a zohledňování „vnitřního“ a „vnějšího“ kontextu ustanovení práva Unie viz Lenaerts, K., a Gutiérrez-Fons, J., *Les méthodes d'interprétation de la Cour de justice de l'Union européenne*, Bruylant, 2021.

¹¹ – Návrh směrnice Evropského Parlamentu a Rady ze dne 1. prosince 2005, „Provádění lisabonského programu Společenství – Návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2000/12/ES a 2002/65/ES“ [COM(2005) 603 final, dále jen „návrh směrnice“]. Viz zejména články 45 a 49 tohoto návrhu.

45. Rychle se však ukázalo nezbytné zavést jednotnou prekluzivní lhůtu, a to proto, aby byla v případě neautorizované nebo nesprávně provedené platební transakce uživateli a poskytovateli platebních služeb zajištěna právní jistota. To plyne z různých návrhů Rady¹², ze stanoviska Evropského hospodářského a sociálního výboru¹³ a také ze zprávy Evropského parlamentu¹⁴ a ze stanovisek různých komisí Parlamentu¹⁵. Všichni tito účastníci přípravy směrnice 2007/64 poukázali na nutnost zajistit takovou právní jistotu a za tímto účelem stanovit, že po uplynutí této lhůty má platební transakce konečnou povahu¹⁶.

46. V průběhu legislativního procesu¹⁷ bylo zejména navrženo vložit do samotného článku o odpovědnosti poskytovatele platebních služeb *podmínku* týkající se povinnosti uživatele těchto služeb oznámit svému poskytovateli dopředu v maximální lhůtě, že jedna nebo vícero platebních transakcí nebylo autorizováno. Nakonec se normotvůrce rozhodl vložit tuto oznamovací povinnost do odlišného ustanovení, a to do článku 58 směrnice 2007/64, který stanoví maximální lhůtu třinácti měsíců, a zakotvit výslovný odkaz na uvedenou povinnost do ustanovení o odpovědnosti poskytovatele platebních služeb, totiž do článku 60 této směrnice.

47. Vztah mezi odpovědností poskytovatele platebních služeb a dodržením maximální lhůty ze strany uživatele těchto služeb byl tedy normotvůrcem jasně nastaven tak, aby po uplynutí této lhůty již tento uživatel nemohl proti svému poskytovateli v případě neautorizované transakce podat žalobu na náhradu škody.

48. *Zadruhé* v tomto smyslu vyznívá „*vnitřní*“ či *systematický kontext*, do něhož zapadají články 58 a 60 směrnice 2007/64. Plyne z něj rovněž to, že harmonizace stanovená unijním normotvůrcem v oblasti, na kterou se tyto články vztahují, je úplná a neumožňuje přijmout ustanovení odlišná od ustanovení, která unijní normotvůrce přijal.

49. Uvádím především, že směrnice 2007/64 stanoví režim odpovědnosti mezi uživatelem platebních služeb a poskytovatelem těchto služeb, který se vztahuje jak na případy neautorizovaných platebních transakcí (zvláště články 58 až 60), tak na případy nesprávně provedených nebo neprovedených transakcí (zvláště článek 75).

50. Ve všech těchto případech hraje klíčovou roli povinnost uživatele platebních služeb provést oznámení ve lhůtě třinácti měsíců, zakotvená článkem 58 směrnice 2007/64. To jsem prokázal, pokud jde o neautorizované transakce. Podotýkám, že v případě nesprávně provedených nebo neprovedených transakcí článek 75 směrnice 2007/64, který je protějškem článku 60 této směrnice, rovněž odkazuje na tento článek 58, a to totožnými slovy s tím, že upřesňuje, že odpovědnost poskytovatele služeb vzniká, „aniž j[e] dotčen[...] článek 58“. Bod 31 odůvodnění

¹² – Viz zejména návrhy předsednictva Rady Evropské unie ze dne 15. června 2006 [Interinstitutional file: 2005/0245(COD), 8623/06ADD 2].

¹³ – Stanovisko ze dne 13. září 2006 k tématu „Provádění lisabonského programu Společenství – Návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2000/12/ES a 2002/65/ES“ [COM(2005) 603 final]. Viz zejména bod 4.7 stanoviska, který navrhuje stanovit jasnou vazbu mezi okamžitým uplatněním nároku v případě neautorizovaných plateb a zavedením jednorocní lhůty pro požadování vrácení neautorizovaných plateb.

¹⁴ – Viz zpráva ze dne 20. září 2006 o návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2000/12/ES a 2002/65/ES [COM(2005) 603 – C6-0411/2005 – 2005/0245(COD) FINAL A6-0298/2006 (zejména pozměňovací návrh č. 239)].

¹⁵ – Viz pozměňovací návrh č. 66 ze stanoviska výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů pro hospodářský a měnový výbor k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2000/12/ES a 2002/65/ES [COM(2005) 603 – C6-0411/2005 – 2005/0245(COD)].

¹⁶ – Je třeba upřesnit, že ač tyto orgány a instituce souhlasily se zavedením prekluzivní lhůty, navrhly různé lhůty sahající od šesti měsíců do dvou let. Shody bylo dosaženo ohledně třináctiměsíční lhůty, která byla zahrnuta do směrnice 2007/64 a byla ostatně zachována i v nové směrnici 2015/2366.

¹⁷ – Viz znění kompromisu v Radě ze dne 30. srpna 2006, článek 47a, varianta 1.

uvedené směrnice potvrzuje, že oznamovací povinnost se vztahuje jak na neautorizované, tak na nesprávně provedené transakce a že vznik odpovědnosti poskytovatele platebních služeb za nesprávné provedení platebních transakcí je podmíněn dodržením oznamovací lhůty.

51. Dále v případě neautorizovaných i nesprávně provedených transakcí článek 59 směrnice 2007/64 o důkazním břemenu stanoví, že je na poskytovateli platebních služeb, aby prokázal, že transakce byla ověřena, přesně zaznamenána a zanesena do účetnictví.

52. Zdůrazňuji, že tento článek 59 obrací důkazní břemeno, když toto břemeno klade nikoli na osobu, která tvrdí, že k neautorizované transakci došlo, tedy na uživatele platebních služeb, nýbrž na poskytovatele platebních služeb. Z toho plyne, že po dobu třinácti měsíců má poskytovatel platebních služeb kvazi automatickou a okamžitou povinnost vrátit prostředky z transakce, kterou uživatel platebních služeb neautorizoval¹⁸.

53. Unijní normotvůrce tak zavedl režim odpovědnosti založený na třech základních a vzájemně provázaných prvcích, a to na oznamovací povinnosti příslušející uživateli platebních služeb zanesené do článku 58 směrnice 2007/64, na uložení důkazního břemena poskytovateli těchto služeb, jak je uvedeno v článku 59 této směrnice a konečně v případě nepředložení důkazů na odpovědnosti tohoto poskytovatele v souladu s články 60 a 75 uvedené směrnice, a to podle toho, zda byla transakce neautorizovaná, neprovedená nebo nesprávně provedená.

54. Z těchto ustanovení vyplývá, že tento režim odpovědnosti poskytovatele platebních služeb vůči uživateli těchto služeb je harmonizovaným režimem. V tomto ohledu čl. 86 odst. 1 směrnice 2007/64 stanoví, že „[p]okud tato směrnice obsahuje harmonizovaná ustanovení, nesmí členské státy zachovávat ani zavádět jiná ustanovení než ustanovení této směrnice“. V souladu s nadpisem tohoto článku je třeba tuto *harmonizaci* považovat za *úplnou*. Zdůrazňuji, že pro účely rozlišení mezi harmonizovanými a neharmonizovanými ustanoveními zmíněný článek 86 uvádí výčet ustanovení směrnice 2007/64, která členským státům ponechávají určitý rozhodovací prostor. Uvádím přitom, že tento výčet neobsahuje články 58 až 60, a ostatně ani články 74 až 78.

55. Z toho dovozují, že vnitrostátní ustanovení odlišná od ustanovení zakotvených v člancích 58 až 60 směrnice 2007/64, která by zakotvovala možnost uplatnění odpovědnosti poskytovatele platebních služeb uživatelem těchto služeb, i když uživatel svému poskytovateli neautorizovanou platební transakci ve lhůtě třinácti měsíců ode dne odepsání částky z účtu neoznámil, by byla v rozporu s režimem odpovědnosti stanoveným v těchto člancích 58 až 60 a byla by v rozporu s úplnou harmonizací, kterou tento režim zavádí.

56. Nemohu se tedy ztotožnit s postojem italské vlády, že vnitrostátní režim obecné smluvní odpovědnosti může doplnit režim zavedený směrnicí 2007/64 tím, že stanoví odpovědnost poskytovatele platebních služeb vůči uživateli těchto služeb bez ohledu na to, zda tento uživatel dodržel lhůtu pro oznámení neautorizované transakce uvedenou v článku 58 této směrnice.

57. Tento výklad potvrzují cíle směrnice 2007/64.

¹⁸ – Upřesňuji nicméně, že podle článku 51 směrnice 2007/64 není-li uživatel platebních služeb spotřebitelem, mohou se strany dohodnout, že se uvedený článek 59, který je pro uživatele platebních služeb příznivý, nepoužije. Mohou se rovněž dohodnout na jiné lhůtě, než je ta, která je zakotvena v článku 58 této směrnice.

58. Jak vyplývá z bodů 1 až 5 odůvodnění této směrnice, unijní normotvůrce se snažil vytvořit jednotný trh platebních služeb tím, že se 27 stávajících vnitrostátních systémů, jejichž koexistence byla zdrojem nejasností a měla za následek nedostatky právní jistoty, nahradí harmonizovaným právním rámcem, který vymezuje práva a povinnosti uživatelů a poskytovatelů platebních služeb.

59. Z výše uvedené analýzy vyplývá, že s harmonizovaným režimem odpovědnosti za neautorizované nebo nesprávně provedené transakce zakotveným směrnicí 2007/64 může souběžně existovat jiný režim odpovědnosti podle vnitrostátního práva založený na týchž skutečnostech a základech pouze s výhradou, že nebude dotčen režim zavedený touto směrnicí a nebudou narušeny cíle a užitečný účinek této směrnice¹⁹. Souběžný režim odpovědnosti, který by uživateli služeb umožnil v případě neautorizované transakce uplatnit odpovědnost jeho poskytovatele služeb, i když nedodržel třináctiměsíční lhůtu k oznámení této transakce, by byl proto neslučitelný se směrnicí 2007/64.

60. Navrhuji proto, aby Soudní dvůr na první otázku odpověděl tak, že články 58 a 60 směrnice 2007/64 musejí být vykládány v tom smyslu, že pro neautorizované platební transakce zavádějí režim odpovědnosti poskytovatele platebních služeb vůči uživateli těchto služeb, který vylučuje jakýkoli další režim odpovědnosti založený na nesplnění povinnosti ze strany tohoto poskytovatele v souvislosti s těmito transakcemi, takže uživatel platebních služeb, který nesplnil svou oznamovací povinnost do třinácti měsíců ode dne odepsání částky z účtu, již nemůže uplatňovat odpovědnost poskytovatele platebních služeb.

B. K režimu použitelnému na ručitele (druhá předběžná otázka)

61. Svou druhou předběžnou otázkou se předkládající soud snaží zjistit, zda v případě, kdy uživatel platebních služeb v důsledku nedodržení lhůty pro oznámení neautorizované transakce již nemá možnost podat občanskoprávní žalobu na náhradu škody proti poskytovateli služeb kvůli tomu, že tento poskytovatel nesplnil své povinnosti ohledně této transakce, brání články 58 až 60 směrnice 2007/64 rovněž tomu, aby se ručitel tohoto uživatele za účelem zpochybnění výše zaručeného dluhu dovolával z důvodu týchž skutečností občanskoprávní odpovědnosti tohoto poskytovatele, v jehož prospěch bylo ručení ujednáno, a to v souladu s obecným vnitrostátním režimem.

62. Zatímco francouzská a česká vláda se domnívají, že lhůta pro oznámení, která se podle článku 58 směrnice 2007/64 vztahuje na uživatele služeb, může být uplatněna i vůči ručiteli tohoto uživatele, Komise naopak tvrdí, že se na ručitele nevztahuje působnost tohoto článku 58, a tedy ani režim odpovědnosti zavedený touto směrnicí v případě neautorizované transakce, takže může proti tomuto poskytovateli služeb podat žalobu na náhradu škody na základě obecných ustanovení stanovených ve vnitrostátním právu.

63. V následující analýze prokážu, že ačkoli je režim odpovědnosti poskytovatele služeb vůči uživateli těchto služeb, zavedený směrnicí 2007/64, plně harmonizován, nevztahuje se však tento režim na ručitele.

64. Začnu několika úvahami o ručiteli a smlouvě o ručení.

¹⁹ – V oblasti odpovědnosti výrobce za vadné výrobky viz rozsudek ze dne 21. prosince 2011, Dutruex (C-495/10, EU:C:2011:869, body 29 a 30).

65. *Ručitel* ručí věřiteli za zaplacení toho, co bude dlužník věřiteli dlužit z titulu ručením zajištěného závazku, tedy dluhu, který má dlužník vůči věřiteli. Ručitel nesmí v žádném případě dlužit víc, než kolik činí dluh dlužníka²⁰. *Ručení* je smlouva, kterou se ručitel ve vztahu k věřiteli zavazuje zaplatit tento dluh v případě, že jej nesplní dlužník²¹. Tato smlouva je ve vztahu k zajištěnému závazku v podstatě akcesorická²². Je také odlišná od smlouvy uzavřené mezi dlužníkem a věřitelem. Ručitel je tedy ve vztahu ke smlouvě, která dlužníka zavazuje k věřiteli, třetí stranou.

66. Existuje mnoho různých smluv o ručení. Při neexistenci harmonizace v této oblasti podléhají tyto smlouvy vnitrostátnímu právu členských států, které se může v důležitých ohledech lišit²³. Kromě toho se povinnosti ručitele mohou v jednotlivých smlouvách o ručení velmi lišit a mohou se odlišovat od těch, které zavazují hlavního dlužníka, aniž by tím byly dotčeny povinnosti, které má tento dlužník vůči věřiteli. Ručitel se tak může zavázat, že bude ručit za celý dluh hlavního dlužníka nebo jen za jeho část a doba trvání jeho závazku může být omezena ve vztahu k době trvání smlouvy, která zavazuje dlužníka vůči jeho věřiteli. Mimoto se datum splatnosti ručení, aniž by předcházelo datu splatnosti hlavního dluhu, může lišit od data splatnosti hlavního dluhu a smlouva o ručení může podléhat odlišnému zákonu, než je ten, kterým se řídí hlavní dluh.

67. Ve věci v původním řízení uzavřela banka v postavení věřitele s dlužníkem, společností GCA, smlouvu tím, že této společnosti poskytla kontokorentní úvěr umožňující přečerpání dotčeného bankovního účtu. Banka kromě toho s cílem solidárně zajistit případný dluh, který by k ní společnost GCA měla, uzavřela s LR smlouvu o ručení.

68. Připomínám, že skutečnost, že harmonizace je úplná, neznamena, že je vyčerpávající. Pokud jde o směrnice týkající se zejména odpovědnosti profesionálů vůči spotřebitelům, Soudní dvůr rozhodl, že směrnice může v *otázkách, které upravuje*, sledovat „úplnou harmonizaci“ právních a správních předpisů členských států, aniž by přitom měla posláním harmonizovat „vyčerpávajícím“ způsobem oblast odpovědnosti pokrytou směrnicí nad rámec uvedených otázek²⁴.

69. Výraz „úplná harmonizace“ se týká rozhodovacího prostoru, který je ponechán členským státům, a tedy míry uvážení, kterou členské státy mají při provádění bodů uvedených ve směrnici 2007/64 do svého vnitrostátního práva, zatímco výraz „úplná harmonizace“ se vztahuje k věcné působnosti této směrnice²⁵.

70. Jinak řečeno, harmonizace může být *úplná* v tom smyslu, že, jak jsem zdůraznil v odpovědi na první otázku, členské státy nemají při provádění některých ustanovení směrnice 2007/64, v tomto případě ustanovení článků 58 až 60 této směrnice, rozhodovací prostor. Nemohou zavádět ustanovení odlišná od ustanovení, která jsou obsažena v těchto člancích. Harmonizace naproti

²⁰ – Viz Simler, P., *JurisClasseur Civil Code, fasc.30: Cautionnement – Étendue*, 1. prosince 2019.

²¹ – Viz Simler, P., *JurisClasseur Civil Code, Synthèse – Cautionnement – Caractères généraux et conditions d'efficacité*, 1. října 2020.

²² – Viz Simler, P., *JurisClasseur Civil Code, fasc 65: Cautionnement – Extinction par voie principale – Causes de droit commun*, 15. prosince 2019.

²³ – Po určitou dobu měl unijní normotvůrce ambici upravit veškeré smluvní právo členských států, včetně práva ručení, ve společném referenčním rámci, avšak tento projekt nebyl uskutečněn a zůstal zachován odvětvový přístup. Viz Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě – Soudržnější evropské smluvní právo – akční plán (Úř. věst. 2003, C 63, s. 1).

²⁴ – Viz rozsudek ze dne 4. června 2009, *Moteurs Leroy Somer* (C-285/08, EU:C:2009:351, bod 25).

²⁵ – V tomto ohledu se ztotožňuji s vysvětlením těchto pojmů podaným generálním advokátem Spzunarem ve věci *Kamenova* (C-105/17, EU:C:2018:378, poznámka pod čarou 15 pod bodem 33).

tomu *není vyčerpávající* v rozsahu, v němž je omezena na oblasti, které jsou specificky pokryty uvedenou směrnicí, a že mimo tyto oblasti mohou členské státy nadále volně přijímat právní předpisy, nenarušují-li tyto předpisy užitečný účinek téže směrnice.

71. V tomto stadiu je tedy třeba prozkoumat rozsah oblasti pokryté směrnicí 2007/64 v oblasti občanskoprávní odpovědnosti.

72. Podle mého názoru se režim odpovědnosti, který pokrývá směrnice 2007/64, týká vztahů mezi uživatelem platebních služeb a poskytovatelem těchto služeb. Není určen k tomu, aby upravoval vztah mezi tímto poskytovatelem služeb a třetí osobou, jako je ručitel.

73. To plyne předně z článků 58 až 60 směrnice 2007/64, které zmiňují pouze uživatele platebních služeb a plátce na straně jedné a poskytovatele platebních služeb na straně druhé. Ručitel není přitom ani uživatelem platební služby ani plátcem.

74. Uživatel platebních služeb je totiž na základě definice obsažené v čl. 4 bodě 10 směrnice 2007/64 „fyzická nebo právnická osoba, která využívá platební službu jakožto plátce, příjemce nebo obojí“.

75. Podle čl. 4 bodu 7 této směrnice je plátce definován jako majitel platebního účtu, který autorizuje platební příkaz, nebo v případě neexistence platebního účtu, který dává platební příkaz²⁶.

76. Ručitel, jako je LR, se nenachází ani v jedné z těchto dvou situací a nemůže být tedy považován za osobu mající postavení plátce ve smyslu čl. 4 bodu 10. Není ani příjemcem platby nebo poskytovatelem platebních služeb.

77. Z toho plyne, že ručitel je ve vztahu k uživateli platebních služeb a poskytovateli platebních služeb podle směrnice 2007/64 třetí osobou, jak jsem uvedl v bodě 65 tohoto stanoviska, a nespadá do osobní působnosti této směrnice.

78. Tento výklad je podpořen body odůvodnění směrnice 2007/64. Bod 5 odůvodnění zdůrazňuje, že tato směrnice vymezuje práva a povinnosti uživatelů a poskytovatelů platebních služeb. Bod 6 odůvodnění blíže uvádí, že nebylo považováno za vhodné, aby tento právní rámec zahrnoval všechny případy.

79. Bod 47 odůvodnění směrnice 2007/64 konečně blíže uvádí, že směrnice by se měla týkat pouze smluvních závazků a odpovědnosti uživatele platebních služeb a poskytovatele platebních služeb. Toto upřesnění je převzato do čl. 1 odst. 2 této směrnice, který pojednává o předmětu této směrnice a podle něhož tato směrnice stanoví práva a povinnosti uživatelů platebních služeb a poskytovatelů těchto služeb.

80. Z ustanovení směrnice 2007/64 ve světle bodů odůvodnění této směrnice plyne, že tato směrnice neupravuje vztah mezi poskytovatelem platebních služeb a ručitelem uživatele těchto služeb.

²⁶ – Soudní dvůr v rozsudku ze dne 11. dubna 2019, Mediterranean Shipping Company (Portugalsko) – Agentes de Navegação (C-295/18, EU:C:2019:320, body 53 a 54), rozhodl, že pojem „uživatel platebních služeb“ ve smyslu článku 58 směrnice 2007/64 se vztahuje i na majitele platebního účtu, z něhož bylo bez jeho svolení prováděno inkaso.

81. Mám proto podobně jako Komise za to, že vztah mezi poskytovatelem platebních služeb a ručitelem uživatele těchto služeb nikterak nespadá do oblasti působnosti směrnice 2007/64.

82. V tomto smyslu vyznívá i systém odpovědnosti zavedený touto směrnicí.

83. Tento systém se opírá o soubor práv a povinností, které se týkají pouze uživatele platebních služeb a poskytovatele těchto služeb a v nichž hraje hlavní roli poskytování informací uživateli ze strany poskytovatele.

84. Informace jsou totiž součástí samotného předmětu směrnice 2007/64²⁷ a je jim věnována celá hlava III této směrnice. Tyto informace mají klíčový význam, neboť právě ony umožní uživateli platebních služeb, aby se dozvěděl o existenci neautorizované transakce, oznámil ji svému poskytovateli služeb ve lhůtě uvedené v článku 58 uvedené směrnice a případně uplatnil jeho odpovědnost. Zdůrazňuji, že podle tohoto článku 58 musí k oznámení neautorizované transakce dojít do třinácti měsíců ode dne odepsání částky z účtu s tím, že „*to neplatí v případě, kdy [...] poskytovatel platebních služeb neposkytl nebo nezpřístupnil informace o dané platební transakci v souladu s hlavou III*“²⁸.

85. Třináctiměsíční lhůta se tedy použije pouze tehdy, byly-li uživateli platebních služeb skutečně poskytnuty informace. Poznamenávám, že povinnost provést oznámení do třinácti měsíců ode dne odepsání částky z účtu s sebou nese to, že uživatel platebních služeb je povinen alespoň jednou ročně zkontrolovat své účty.

86. Existuje tedy rovnováha mezi zaprvé informační povinností příslušející poskytovateli platebních služeb, zadruhé povinností postupovat s náležitou péčí, příslušející uživateli platebních služeb a spojenou s jeho povinností provést oznámení v rámci stanovené lhůty, a zatřetí vznikem objektivní odpovědnosti tohoto poskytovatele, aniž by tento uživatel musel prokazovat pochybení nebo nedbalost.

87. Výhoda toho, že si může nechat okamžitě vrátit prostředky převedené v důsledku neautorizované transakce, která je uživateli platebních služeb dána, dodržel-li lhůtu pro oznámení uvedenou v článku 58 směrnice 2007/64, kromě toho odpovídá poskytnutí právní jistoty pro poskytovatele platebních služeb v tom, že po uplynutí této lhůty již neautorizované platební transakce nemohou být uživatelem platebních služeb zpochybněny.

88. Tato rovnováha se však netýká takové třetí osoby, jako je ručitel. Jelikož konkrétně ručitel na základě směrnice 2007/64 nemá k dispozici informaci sdělenou uživateli platebních služeb, na kterou je navázána třináctiměsíční lhůta zanesená do článku 58 této směrnice, nelze vůči němu tuto lhůtu namítat.

89. Při neexistenci výslovného ustanovení v uvedené směrnice, které by směřovalo k rozšíření režimu odpovědnosti zakotveného mezi uživatelem platebních služeb a poskytovatelem těchto služeb na takovou třetí osobu, jako je ručitel, se mi jeví, že není odůvodněné, aby tato třetí osoba tomuto režimu podléhala.

90. Argument francouzské a české vlády, že umožnit ručiteli, aby po uplynutí třináctiměsíční lhůty zpochybnil výši dluhu, by znamenalo obejít požadavky směrnice 2007/64 a ohrožovalo by to užitečný účinek této směrnice, není nijak prokázán a nemůže podle mého názoru obstát.

²⁷ – Viz čl. 1 odst. 2 směrnice 2007/64, který stanoví pravidla ohledně požadavků na informace, pokud jde o platební služby.

²⁸ – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

91. To vyplývá ze zásadních odlišností mezi smlouvou o ručení a smlouvou o platebních službách.

92. Jak jsem zdůraznil v bodě 65 tohoto stanoviska, ručení má *zajistit* dluh dlužníka vůči jeho věřiteli. Smlouva o ručení tak dává úvěrové instituci možnost dosáhnout splacení dluhu dlužníka. Jde však o jiný smluvní vztah, než je ten, který váže uživatele platebních služeb k jeho poskytovateli, a týká se pouze úvěrové instituce jako věřitele a ručitele dlužníka.

93. Okolnost, že po uplynutí třináctiměsíční lhůty uvedené v článku 58 směrnice 2007/64 již poskytovatel platebních služeb není v případě neautorizovaných platebních transakcí povinen uživateli těchto služeb vrátit prostředky a že uživatel již nemůže zpochybňovat provedené platební transakce, nezabavuje tohoto poskytovatele povinnosti postupovat při provádění těchto transakcí s náležitou péčí.

94. Poskytovatel platebních služeb je totiž povinen provádět platební transakce správně. Dopustí-li se poskytovatel platebních služeb nedbalosti tím, že neověří, že transakce byly uživatelem platebních služeb skutečně autorizovány, a způsobí-li jeho nedbalost újmu takové třetí osobě, jako je ručitel, nic proto nebrání tomu, aby bylo možné uplatnit jeho odpovědnost vůči této třetí osobě, umožňuje-li to vnitrostátní právo. Zdůrazňuji, že jelikož se ručení neřídí směrnicí 2007/64 a ostatně ani žádnou jinou směrnicí, řídí se nadále pravidly vnitrostátního práva, která mohou stanovit, že ručitel má vlastní závazky, které se liší od závazků, jimiž se řídí vztahy hlavního dlužníka k věřiteli, a které se těchto vztahů nedotýkají²⁹. Tato pravidla mohou zejména ručiteli umožnit, aby snížil výši dluhu, za který se původně zavázal ručit. V závislosti na uvedených pravidlech bude moci ručitel požadovat náhradu škody, a případně získat prostřednictvím této náhrady škody kompenzaci za ručením zajištěný dluh.

95. Skutečnost, že se ručitel může dovolávat vnitrostátního práva, aby snížil své závazky vůči věřiteli, se nijak nedotýká smluvního vztahu mezi úvěrovou institucí, poskytovatelem platebních služeb, a dlužníkem, uživatelem těchto služeb. Zejména se nedotýká výše dluhu, který má uživatel vůči tomuto poskytovateli a který může zahrnovat částky vztahující se k neautorizovaným transakcím, které nebyly oznámeny ve lhůtě třinácti měsíců uvedené v článku 58 směrnice 2007/64.

96. Připomínám ještě to, že ručení je pro úvěrovou instituci *doplňkovým* zajištěním, které má zaručit splacení hlavního dluhu. Uspěje-li tedy ručitel a podaří-li se mu prostřednictvím kompenzace snížit výši svého dluhu vůči úvěrové instituci nebo se případně svého závazku vůči této instituci zprostit, není tím dotčena pohledávka této instituce vůči hlavnímu dlužníkovi, a není tudíž ohrožen ani užitečný účinek směrnice 2007/64.

97. Jak uvedla Komise, normotvůrce nepovažoval za dobré rozšířit režim odpovědnosti zakotvený směrnicí 2007/64 na třetí osoby, neboť měl za to, že režim použitelný na vztahy mezi poskytovatelem platebních služeb a uživatelem těchto služeb by měl stačit k tomu, aby byla upravena podstatná část nároků pocházejících z platebních transakcí a snížila se rizika a důsledky neautorizovaných a nesprávně provedených transakcí³⁰.

98. Domnívám se proto, že uplatnění případné odpovědnosti věřitele ručitelem, umožňuje-li to vnitrostátní právo, je příkladem *jiného nároku*, který lze uplatnit v souladu s vnitrostátním právem ve smyslu bodu 47 odůvodnění směrnice 2007/64, který nijak neohrožuje užitečný účinek této směrnice.

²⁹ – Viz bod 66 tohoto stanoviska.

³⁰ – Viz bod 31 odůvodnění směrnice 2007/64.

V. Závěry

99. S ohledem na výše uvedenou analýzu navrhuji, aby Soudní dvůr na otázky položené Cour de cassation (Kasační soud, Francie) odpověděl takto:

- „1) Články 58 až 60 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES, musejí být vykládány v tom smyslu, že pro neautorizované platební transakce zavádějí režim odpovědnosti poskytovatele platebních služeb, který vylučuje jakýkoli další režim odpovědnosti založený na nesplnění povinnosti ze strany tohoto poskytovatele v souvislosti s těmito transakcemi, takže uživatel platebních služeb, který nesplnil svou oznamovací povinnost do třinácti měsíců ode dne odepsání částky z účtu, již nemůže uplatňovat odpovědnost poskytovatele platebních služeb.
- 2) Články 58 až 60 směrnice 2007/64 nebrání tomu, aby se jiná osoba než uživatel platebních služeb, jako je jeho ručitel, mohla dovolávat obecné občanskoprávní odpovědnosti poskytovatele platebních služeb za neautorizovanou platební transakci, a to i v případě, že uživatel platebních služeb tomuto poskytovateli platebních služeb neautorizovanou platební transakci neoznámil ve lhůtě třinácti měsíců ode dne odepsání částky z účtu.“